

**19 Νοεμβρίου, μνήμη του Αγίου Μάρτυρος  
Βαρλαάμ: ομιλία του Μεγάλου Βασιλείου εις  
Βαρλαάμ τον Μάρτυρα.**

Πρότερον μεν των αγίων οι θάνατοι κοπετοίς  
εκοσμούντο και δάκρυσιν. Ἐκλαυσε σφοδρῶς Ἰωσήφ  
τον Ἰακώβ τεθνεῶτα, ἐκόψαντο και την Μωυσέως  
τελευτήν ου μικρῶς Ἰουδαῖοι, πολλοίς και τον  
Σαμουήλ τιμηήκασι δάκρυσιν, νυν δε ταις των οσίων  
τελευταῖς ἐνσκιωμέν. Ἡ γὰρ των λυπηρῶν μετὰ τον  
σταυρόν μεταβέβληται φύσις. Οὐκέτι θρήνοις τους των  
αγίων δορυφορούμεν θανάτους, ἀλλ' ἐνθέοις χορείαις  
τοῖς ἐκείνων ἐπορχούμεθα τάφοις. Ὑπνος γὰρ τοῖς  
δικαίοις ο θάνατος. Μάλλον δε προς κρείττονα ζωὴν  
ἐκδημία. Ἐντεύθεν σκιρτῶσι σφαττόμενοι μάρτυρες. Ο  
γὰρ της μακαριωτέρας ζωῆς πόθος την της σφαγῆς  
οδύνην νεκρὰν ἀπεργάζεται. Ου βλέπει τους  
κινδύνους, ἀλλὰ τους στεφάνους ο μάρτυς, ου φρίττει  
τας πληγὰς, ἀλλ' ἀριθμεῖ τα βραβεῖα, ουκ ορά τους  
κάτω μαστιγούντας δημίους, ἀλλὰ τους ἀνωθεν  
ευφημούντας ἀγγέλους φαντάζεται, ου σκοπεῖ των  
κινδύνων το πρόσκαιρον, ἀλλὰ το των ἐπάθλων  
αἰώνιον. Λαμπρόν και παρ' ἡμῖν ἤδη τον ἀρραβῶνα  
καρπούνται, ταις παρὰ πάντων ἐνθέοις ευφημίαις  
κροτοῦμενοι και μυρίους ἐκ τάφων σαγηνεύοντες  
δήμους.

Τούτο δη το τῷ γενναίῳ τήμερον Βαρλαάμ  
πεπραγμένον. Ἦχησε γὰρ ἡ πολεμική του μάρτυρος  
σάλπιξ και τους της ευσεβείας οπλίτας, ὡς οράτε,  
συνήγαγεν. Ο του Χριστοῦ κείμενος ἀθλητῆς  
ἐκηρύχθη και το της Ἐκκλησίας ἀνεπτέρωσε θέατρον.

Και ως ἔλεγε των πιστῶν ὁ Δεσπότης· «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καν ἀποθάνῃ, ζήσεται». Τέθνηκεν ὁ γενναῖος Βαρλαάμ και συγκροτεῖ πανηγύρεις, κατανάλωται τάφῳ και συγκαλεῖ πρὸς ἐστίασιν. Νυν ἡμῖν ἀναβοῆσαι καιρός· «Ποῦ σοφός; Ποῦ γραμματεὺς; Ποῦ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου;» Ἄγροικος ἡμῖν σήμερον ὁ ἀήττητος τῆς εὐσεβείας διδάσκαλος, ὃν εἶλκε μὲν τύραννος ὡς εὐάλωτον θήραμα, ἐγὼ δὲ μετὰ τὴν πείραν ὀπλίτην ἀχείρωτον· ὃν ἐγέλα μὲν παρακεκομμένα φθεγγόμενον, ἐφρίξε δὲ ἀγγελικὰ νεανιευόμενον. Οὐ γὰρ συνεβαρβάριζεν ὁ τρόπος τῷ τῆς γλώττης ὀργάνῳ, οὐδὲ τὰς συλλαβαῖς συγκωλεύων ὁ λογισμὸς ἐωράτο, ἀλλ' ἦν δεῦτερος Παῦλος, μετὰ τοῦ Παύλου φθεγγόμενος· «Εἰ και ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει».

Ενάρκησαν μαστίζοντες δῆμιοι, ἀλλ' ἀκμαιότερος ὁ μάρτυς εὐρίσκετο· αἱ τῶν ξεόντων ἐξενευρίζοντο χεῖρες, ἀλλ' ὁ τοῦ ξεομένου λογισμὸς οὐκ ἐκάμπτετο. Τὰς τῶν νεύρων αἱ μάστιγες ἀρμονίας παρέλυσαν, ἀλλ' ὁ τῆς πίστεως ἀκριβέστερον ἐπεσφίγγετο τόνος.

Διασκαπτόμεναι πλευραὶ δεδαπάνηντο, ἀλλ' ἡ τοῦ φρονήματος ἡνθελ φιλосоφία. Τῆς σαρκὸς αὐτοῦ τὸ πλεόν νενέκρωτο, ἀλλ' ὡς μήπω τῶν ἀγῶνων ἀρξάμενος ἤκμαζεν. Ὅταν γὰρ ὁ τῆς εὐσεβείας ἔρως τὴν ψυχὴν προκατάσκη, ἅπαν αὐτὴ πολέμων καταγέλαστον εἶδος και πάντες αὐτὴν ὑπὲρ τοῦ ποθουμένου καταξέοντες τέρπουσι μάλλον ἢ πλήττουσι. Μαρτυρεῖ μοι τῶν ἀποστόλων ὁ πόθος, τερπινὰς αὐτοῖς ποτὲ τὰς παρὰ Ἰουδαίων ἐργαζόμενος μάστιγας. «Ἐπορεύοντο γὰρ, φησί, χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι».

Τοιούτος και ο σήμερον ἡμῖν οπλίτης ὑμνούμενος·  
ευφροσύνην τας κολάσεις ἡγούμενος, ρόδοις τισὶ  
βάλλεσθαι νομίζων ταις μάστιξι, τας τῆς ασεβείας  
αικίας δραπετεύων ὡς βέλη, καπνοῦ σκιάν τον  
δικαστικόν θυμόν λογιζόμενος, τάγματα δορυφόρων  
απηγριωμένα γελών, ὡς ἐπὶ στεφάνοις τοῖς κινδύνοις  
χορεύων, ταις πληγαῖς ὡς τιμαῖς ευφραινόμενος, ταις  
σφοδροτέραις τιμωρίαις ὡς βραβεῖοις ἐνσκιρτῶν  
λαμπροτέροις, ξίφη διαπτύων γυμνούμενα, χεῖρας  
δημίων ὡς κηροῦ μαλακωτέρας δεχόμενος,  
κολαστήριον ξύλον ὡς σωτήριον ἀσπαζόμενος,  
κλείσμασι δεσμωτηρίων ὡς λειμῶσι τερπόμενος,  
βασάνων ἐπινίαις ὡς ἀνθέων ποικιλίαις ἡδόμενος,  
πυρός ευτονωτέραν δεξιάν κεκτημένος· ο δὲ τελευταῖον  
αὐτῷ παρὰ τῶν πολεμούντων προσήκτο μηχανήμα.  
Βωμόν γὰρ πρὸς τὴν τῶν δαιμόνων σπονδὴν  
ἀνακαύσαντες, ἰστάσι παρ' αὐτῷ ἀγαγόντες τὸν  
μάρτυρα, καὶ τῷ βωμῷ τὴν δεξιάν ὑπτίαν ἐπαιωρήσαι  
κελεύσαντες, ὡς χαλκῷ θυσιαστηρίῳ τῇ χειρὶ  
κατεχρήσαντο, λίβανωτὸν αὐτὴ κακούργως ἐνθέντες  
φλεγόμενον. Ἠλπιζον γὰρ τῇ τοῦ πυρός βίᾳ τὴν χεῖρα  
καταπαλαισθεῖσαν, ἀνάγκῃ τῷ βωμῷ ταχέως λίβανωτὸν  
ἐπαφήσιν. Φεῦ τῆς πολυπλόκου τῶν ασεβῶν  
μαγγανείας. Ἐπειδὴ μυρίοις, φησί, τὴν γνώμην οὐκ  
ἐκάμψαμεν τραύμασι, κάμψωμεν ἐν φλογὶ τοῦ  
φιλονίκου παλαιστοῦ καὶ τὴν χεῖρα. Ἐπειδὴ ποικίλαις  
μηχαναῖς τὴν ψυχὴν οὐκ ἐσεΐσαμεν, τὴν δεξιάν γοῦν  
πυρὶ προσαγαγόντες σαλεύσωμεν. Ἄλλ' οὐδὲ ταύτης οἱ  
δεῖλαιοι τῆς ἐλπίδος ἀπώναντο. Ἡ μὲν γὰρ φλόξ τὴν  
χεῖρα διέτρωγεν, ἔμενε δὲ ἡ χεὶρ, ὡς τέφραν τὴν φλόγα

βαστάζουσα. Ουκ έδωκε τω πολεμούντι πυρί κατά τους φυγάδας τα νώτα, αλλά άτρεπτος ειστήκει κατά φλογός αριστεύουσα, και τας του προφήτου λέγειν τω μάρτυρι διδούσα φωνάς· «Ευλογητός Κύριος ο Θεός μου, ο διδάσκων τας χείράς μου εις παράταξιν, και τους δακτύλους μου εις πόλεμον». Πυρ γαρ χειρί συνεπλέκετο, και του πυρός τα της ήττης ευρίσκετο. Φλογί και μάρτυρος δεξιά συνεκροτείτο πάλη, άλλ' ην της δεξιάς καινή τις των παλαισμάτων η νίκη, της μεν φλογός δια μέσου της χειρός εκπιπτούσης, της χειρός δε έτι τεταμένης προς πάλην. Ω χειρός φιλονικωτέρας πυρός! Ω χειρός, κάμπτεσθαι πυρί μη μαθούσης! Ω πυρός, ηττάσθαι χειρί διδαχθέντος! Σίδηρος τη του πυρός είκει τυραννίδι χαυνούμενος, χαλκός τη του πυρός παραχωρεί δυναστεία, οίδε τούτω και λίθων αντιτυπία νικάσθαι. Άλλ' ο πάντα του πυρός βιαζόμενος τόνος, μάρτυρος την δεξιάν τεταμένην ουκ έκαμψε κατακαίων.

Εικότως αν ο μάρτυς επί τούτω προς τον Δεσπότην βοήσειεν· «Εκράτησας της χειρός της δεξιάς μου, και εν τη βουλή σου ωδήγησάς με και μετά δόξης προσελάβου με». Τί σε, ώ γενναίε του Χριστού στρατιώτα, προσείπω; Ανδριάντα καλέσω; Πολύ σε της καρτερίας ηλάττωσα. Τον μεν γαρ πυρ μαλάττει δεξάμενον, σου δε την δεξιάν οφθήναι μόνον κινουμένην ουκ έπεισεν. Αν σιδηρούν ονομάσω και την τοιαύτην της σης ανδρείας ευρίσκω λειπομένην εικόνα. Συ γαρ μόνος έπεισας φλόγα μη βιάζεσθαι χείρα, συ μόνος εκτήσω θυσιαστήριον δεξιάν, συ μόνος δεξιά φλεγομένη τα των δαιμόνων ερράπισας πρόσωπα

και τότε μεν απηνθρακωμένη χειρί τας εκείνων  
κεφαλάς συγκατέτηξας· νυν δε τεφρωθείση ταύτη τας  
αυτών στρατιάς αποτυφλοίς καταπατών. Αλλά τί  
παιδικοίς ελαττώ τον αριστεά ψελλίσμασι; Ταις  
μεγαλοπρεπεστέραις τοίνυν τον εις αυτόν ύμνον  
παραχωρήσωμεν γλώτταις, τας μεγαλοφωνοτέρας των  
διδασκάλων επ' αυτό καλέσωμεν σάλπιγγας. Ανάστησέ  
μοι νυν, ώ λαμπροί των αθλητικών κατορθωμάτων  
ζωγράφοι, την του στρατηγού κολοβωθείσαν εικόνα  
ταις υμετέραις μεγαλύνετε τέχναις. Αμαυρότερον παρ'  
εμού τον στεφανίτην γραφέντα τοις της υμετέρας  
σοφίας περιλάμψατε χρώμασιν. Απέλθω τη των  
αριστευμάτων του μάρτυρος παρ' υμών νενικημένος  
γραφή, χαίρω τον τοιαύτην της υμετέρας ισχύος  
σήμερον νίκην ηττώμενος. Ίδω της χειρός προς το πυρ  
ακριβέστερον παρ' υμών γραφομένην την πάλην, ιδω  
φαιδρότερον επί της υμετέρας τον  
παλαιστήνγεγραμμένον εικόνας. Κλαυσάτωσαν  
δαίμονες, και νυν ταις του μάρτυρος εν υμίν αριστείαις  
πληττόμενοι. Φλεγόμενη πάλιν αυτοίς η χειρ και  
νικώσα δεικνύσθω. Εγγραφέσθω τω πίνακι και ο των  
παλαισμάτων αγωνοθέτης Χριστός, ώ η δόξα εις τους  
αιώνας των αιώνων. Αμήν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

ΟΜΙΛΙΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΡΤΥΡΑ ΒΑΡΛΑΑΜ

Παλαιότερα οι θάνατοι των αγίων ετιμώντο με κοπετούς  
και δάκρυα. Ο Ιωσήφ έκλαυσε πικρά τον Ιακώβ, όταν  
απέθανεν.<sup>1</sup> Οι Ιουδαίοι εθρήνησαν πολύ και τον

θάνατον του Μωυσέως<sup>2</sup> και με πολλά δάκρυα  
ετίμησαν και τον Σαμουήλ.<sup>3</sup> Τώρα όμως κατά τους  
θανάτους των αγίων σκιρτώμεν. Διότι μετά τον σταυρόν  
του Κυρίου η φύσις των λυπηρών πραγμάτων έχει  
μεταβληθή. Δεν συνοδεύομεν πλέον τους θανάτους των  
αγίων με θρήνους, αλλά με θείους χορούς χορεύομεν  
γύρω εις τους τάφους των. Διότι ο θάνατος δια τους  
δικαίους είναι ύπνος. Ἡ καλύτερα ταξίδι δια  
καλυτέραν ζωήν. Απ' εδώ σκιρτούν οι μάρτυρες, όταν  
σφάζονται. Διότι ο πόθος δια την μακαριωτέραν ζωήν  
καθιστά νεκρόν τον πόνον της σφαγής. Ο μάρτυς δεν  
βλέπει τους κινδύνους, αλλά τα στεφάνια. Δεν φοβείται  
τας πληγάς, αλλά μετρά τα βραβεία. Δεν βλέπει τους  
δημίους που μαστιγώνουν εδώ κάτω, αλλά φαντάζεται  
τους αγγέλους που επευφημούν επάνω. Δεν εξετάζει  
τους προσωρινούς κινδύνους, αλλά τα αιώνια βραβεία.  
Και εις ημάς εδώ απολαμβάνουν κιόλας τον  
αρραβώνα, με το να χειροκροτούνται από όλους με  
θείους επαίνους και με το να σαγηνεύουν από τους  
τάφους των πλήθη λαού.

Αυτό μάλιστα έπραξε σήμερα ο γενναίος Βαρλαάμ.  
Ἦχησε δηλαδή η πολεμική σάλπιγγα του μάρτυρος  
και, καθώς βλέπετε, συνεκέντρωσε τους οπλίτας της  
ευσεβείας. Εγκωμιάσθη ο προκείμενος αθλητής του  
Χριστού και ανεπτέρωσε τους θεατάς της Εκκλησίας.  
Και όπως έλεγεν ο Δεσπότης των πιστών «Αυτός που  
πιστεύει εις εμέ, και αν πεθάνη, θα ζήση».<sup>4</sup> Ο γενναίος  
Βαρλαάμ έχει πεθάνει και οργανώνει πανηγύρεις.  
Ἐλυωσεν εις τον τάφον και προσκαλεί εις συμπόσιον.  
Τώρα είναι καιρός ημεῖς να κραυγάζωμεν «Πού είναι

ο σοφός; Πού ο γραμματεύς; Πού ο συζητητής του κόσμου τούτου;».5 Άνδρας αγράμματος υπήρξεν σήμερον ο ανίκητος διδάσκαλος της πίστεως. Αυτόν ο τύραννος τον έσερνε σαν εύκολον θήραμα, αλλά τον εγνώρισε κατόπιν της δοκιμασίας οπλίτην ανίκητον. Αυτόν τον οποίον επεριγελούσε, διότι ωμιλούσε τραυλά, τον εφοβήθη όταν συμπεριεφέρετο αγγελικά. Διότι η συμπεριφορά του δεν εβαρβάριζε συγχρόνως με το όργανον της γλώσσης· ούτε ο νους του εφαινετο να χωλαίνει μαζί με τας συλλαβάς. Άλλ’ ήταν δεύτερος Παύλος και ωμιλούσε με την γλώσσαν του Παύλου· «Και αν σαν ομιλητής είμαι άπειρος, δεν είμαι όμως ως προς την γνώσιν».6 Οι βασανισταί εμούδιασαν με το να τον μαστιγώνουν, άλλ’ ο μάρτυς εφαινετο πιο ακμαίος. Τα χέρια των γρατζουνιζόντων έχαναν την δύναμιν, αλλά το φρόνημα αυτού που εγρατζουνίζετο δεν ελύγιζε. Τα κτυπήματα διέλυαν τας αρθρώσεις των νεύρων, άλλ’ η δύναμις της πίστεως ακριβέστερα και πιο δυνατά εσφίγγετο. Τα πλευρά του σακατευμένα είχαν καταφαγωθή, αλλά η φιλοσοφία του φρονήματος ανθούσε. Το μεγαλύτερον μέρος του σώματος είχε απονεκρωθή, άλλ’ αυτός ωσάν να ευρίσκετο εις την αρχήν των αγώνων διετήρει ακμαίας τας δυνάμεις. Διότι, όταν ο έρως της πίστεως καταλάβη την ψυχήν, αυτή περιφρονεί κάθε είδος πολέμου και όλοι αυτοί την βασανίζουν εξ αιτίας αυτού το οποίον ποθεί, μάλλον την ευχαριστούν παρά την πληγώνουν. Ο πόθος των αποστόλων που έκαμνεν εις αυτούς ευχάριστα τα κτυπήματα εκ μέρους των Ιουδαίων μας το επιβεβαιώνει. Διότι «έφευγαν, λέγει, από το

συνέδριον χαρούμενοι, διότι εκρίθησαν άξιοι να κακοποιηθούν υπέρ του ονόματός του».7

Τέτοιος υπήρξε και ο στρατιώτης, ο οποίος σήμερα εξυμνείται από ημάς. Εθεώρει τους βασανισμούς ευφροσύνην. Ενόμιζε τα μαστίγια να τον κτυπούν ωσάν ρόδα. Ωσάν βέλη απέκρουε τας κακοποιήσεις της ασεβείας, και ως σκιάν καπνού ελογάριαζε την οργήν των δικαστικών. Περιφρονούσε τα εξαγριωμένα τάγματα των δορυφόρων. Εχόρευεν εις τους κινδύνους, ωσάν να επρόκειτο δια στεφάνωμα. Ευφραίνεται δια τα κτυπήματα, ωσάν δια τας τιμάς. Εσκιρτούσεν από χαράν δια τας φοβερωτέρας τιμωρίας, ωσάν δια τα λαμπρότερα βραβεία. Επεριφρονούσε τα ξίφη που έβγαιναν από τας θήκας. Εδέχετο τα χέρια των βασανιστών, ωσάν να ήταν μαλακώτερα από κηρί. Εδέχετο τον βασανισμόν εις το ξύλον, ωσάν σωτηρίαν. Ευχαριστείτο με το κλείσιμον εις την φυλακήν, ωσάν να εκλείετο εις λιβάδια. Ευχαριστείτο με τα βασανιστήρια επινοήματα, ωσάν με ποικιλίαν από άνθη. Κατείχε δεξιάν που ήταν ισχυρότερα από την φωτιάν. Μάλιστα δε το εφεύρεμα αυτό του το εκράτησαν τελευταίον οι διώκται. Αφού λοιπόν άναψαν φωτιάν εις τον βωμόν δια την προσφοράν θυσίας εις τους δαίμονας, και ωδήγησαν κοντά του τον μάρτυρα και τον διέταξαν να κρατήση μετέωρον επάνω του τον βωμόν ανεστραμμένον το δεξί του χέρι, εχρησιμοποίησαν ωσάν χάλκινον θυσιαστήριον το χέρι με το να βάλουν εις αυτό κατά τρόπον κακούργον αναμμένον λιβάνι. Έλπιζαν δηλαδή ότι με το να βασανίζεται το χέρι εις την δύναμιν της φωτιάς, κατ'



ανάγκην γρήγορα θα άφηνε να πέση εις τον βωμόν λιβάνι. Αχ! τι δόλιον τέχνασμα των ασεβών! Επειδή δε μύρια, είπαν, τραύματα δεν εκάμψαμεν το φρόνημα, θα λυγίσωμεν έστω και το χέρι του πεισματάρη αγωνιστού επάνω εις την φωτιάν. Επειδή με ποικίλα μέσα δεν εκλονίσαμεν την ψυχήν του, θα σαλεύσωμεν την δεξιάν του λοιπόν με το να την βάλωμεν εις την φωτιάν. Άλλ' οι ταλαίπωροι δεν εκάρησαν ούτε με την ελπίδα αυτήν. Διότι η φλόγα κατέτρωγε το χέρι, αλλά το χέρι επέμενε να βαστάζη σαν στάκτην την φλόγα. Δεν έδωσε τα νώτα εις την φωτιάν που την έκαιε, όπως κάμνουν οι φυγάδες, άλλ' εστάθη αμετάβλητος. Αφού ενίκησε την φλόγα έδωσε την δύναμιν εις τον μάρτυρα να λέγη τα λόγια του προφήτου· «Ευλογητός να είναι ο Κύριος, ο Θεός μου, ο οποίος εκπαιδεύει τα χέρια μου δια τον πόλεμον και τα δάκτυλά μου δια την μάχην».8 Η φωτιά αγκάλιαζε το χέρι και η φωτιά ενικάτο. Πάλη εγίνετο μεταξύ της φωτιάς και της δεξιάς του μάρτυρος. Αλλά παραδόξως υπήρξεν η νίκη της δεξιάς εις τα αγωνίσματα. Διότι η μεν φλόγα εξέφευγε μέσα από το χέρι, ενώ το χέρι ήταν ακόμη απλωμένον δια πάλην. Ω χέρι δυνατώτερον από την φωτιάν! Ω χέρι που δεν έμαθες να λυγίξης εις την φωτιάν! Ω φωτιά, που εδιδάχθης να νικάσαι από το χέρι! Ο σίδηρος εις την δοκιμασίαν της φωτιάς υποχωρεί με το να γίνεται ελαφρός. Ο χαλκός παραχωρεί την κυριαρχίαν εις την φωτιάν. Με αυτήν γνωρίζει και η σκληρότης των λίθων να νικάται. Άλλ' η δύναμις της φωτιάς που τα πάντα καταβάλλει, δεν ελύγισε με το κάψιμον το απλωμένον χέρι του μάρτυρος.

Ευλόγως ο μάρτυς δι' αυτό θα ημπορούσε να βοηθήσει προς τον Δεσπότην· «με εκράτησες από το δεξί χέρι και με την συμβουλήν σου με ωδήγησες και με δόξαν με παρέλαβες».9 Πώς να σε αποκαλέσω, ὦ γενναίε στρατιώτα του Χριστού; Να σε ονομάσω ανδριάντα; Θα ελαττώσω πολύ από την καρτερικότητά σου. Διότι αυτόν μεν, όταν τον δεχθή η φωτιά, τον μαλακώνει, την δεξιάν σου όμως δεν την έπεισε να φανή ότι κινείται μόνον. Αν σε ονομάσω σιδηρένιον, ακόμη και αυτήν την παρομοίωσιν την ευρίσκω κατωτέραν από την ανδρείαν σου. Διότι εσύ μόνος κατώρθωσες να πείσης το χέρι σου να μη νικάται από την φλόγα. Εσύ μόνος έκαμες θυσιαστήριον την δεξιάν. Εσύ μόνος ερράπισες τα πρόσωπα των δαιμόνων με το χέρι που εκαίετο. Και τότε μεν με απανθρακωμένον χέρι συνέτριψες τα κεφάλια των, τώρα δε μ' αυτό το αποτεφρωμένον χέρι κατανικάς και αποτυφλώνεις τας στρατιάς των. Αλλά διατί με παιδικά ψελλίσματα να μειώνω τον θριαμβευτήν; Ας παραχωρήσωμεν λοιπόν την εξύμνησίν του εις τας πιο μεγαλοπρεπείς γλώσσας. Ας καλέσωμεν δι' αυτόν τας πιο μεγαλοφώνους σάλπιγγας των διδασκάλων. Σηκωθήτε, παρακαλώ, ὦ λαμπροί ζωγράφοι των αθλητικών κατορθωμάτων, να μεγαλύνετε με την τέχνην σας την κολοβφμένην εικόνα του στρατηγού· με τα χρώματα της σοφίας σας να λαμπρύνετε τον στεφανωμένον νικητήν, τον οποίο εγώ αμαυρότερον περιέγραψα. Θέλω να φύγω νικημένος από την δικήν σας περιγραφήν των κατορθωμάτων του μάρτυρος. Θα χαρώ να υποστώ την ήττα αυτήν σήμερον από την υπεροχήν σας. Θέλω να ιδώ να

περιγράφεται ακριβέστερα από σας η πάλη της δεξιάς προς την φωτιάν. Θέλω να ιδώ επάνω εις τον πίνακά σας λαμπρότερον τον παλαιστήν ζωγραφισμένον. Ας κλαύσουν τα δαιμόνια, με το να κτυπώνται και τώρα από σας με τα κατορθώματα του μάρτυρος. Ας δεικνύεται και πάλιν εις αυτούς το χέρι να καίεται και να νικά. Ας ζωγραφισθή εις τον πίνακα και ο αγωνοθέτης των αγωνισμάτων Χριστός, εις τον οποίον ανήκει η δόξα εις τους απεράντους αιώνας. Αμήν.